

NAVALNİ'NİN TUTUKLANMASI VE RUSYA'DAKİ GÖSTERİLER

MEHMET ÇAĞATAY GÜLER

SETA | PERSPEKTİF

OCAK 2021 · SAYI 306

- Aleksey Navalni'nin tutuklanması öncesinde nasıl bir süreç yaşanmıştır?
- 23 Ocak'ta Rusya'da gerçekleşen protestoların nedenleri nelerdir?
- Hükümet ve muhalefetin gösterilere yaklaşımları nasıldır?

NAVALNİ'NİN HASTALANMASI SONRASI GELİŞMELER

Rusya muhalefetinin önde gelen figürü Aleksey Navalni Ağustos 2020'de zehirlenme şüphesiyle Rusya'nın Omsk kentinde yoğun bakıma kaldırılmıştır. Omsk Hastanesi başhekimisi söz konusu duruma metabolik bir hastalığın sebebiyet vermiş olabileceğini açıklamıştır.¹ Aynı zamanda kanında tehlikeli bir maddeye rastlanmadığını da belirtmiştir. Bu süreçte Navalni'nin tedavisine Almanya'da devam edilmesi talep edilmiştir. Daha önce de zehirlenme yaşadığı bilinen Navalni'nin sağlık durumu kötüye gitmiş ve komaya girmiştir. Bu gelişmenin hemen ardından Navalni'nin destekçileri ve Rusya muhalefeti sosyal medya başta olmak üzere farklı platformlarda zehirlendiğine dair haberler yapmaya başlamışlardır. Zehirlenme olup olmadığı tartışmaları sürerken Navalni özel bir uçakla Almanya'nın Berlin şehrindeki

Charite Hastanesi'ne² sevk edilmiştir. Söz konusu gelişmeler Habarovsk'ta vuku bulan protestolar ile hemen hemen aynı döneme denk gelmiştir.³

İlerleyen günlerde ise Alman yetkililer Rus muhalefetinin önemli figürünün iki yıl önce İngiltere'de mukim eski Rus askeri istihbarat görevlisi Sergey Skripal ve kızı Yulia'nın zehirlenmesinde kullanılan maddeyle (Noviçok) zehirlendiğini duyurmuştur.⁴ Bu gelişmeyi müteakip Noviçok zehir maddesi Moskova ve Batı ilişkilerinde yeniden gündem olmuştur. Söz konusu zehirlenme hadisesi halihazırda kötü olan Batı ile Rusya ilişkilerinde güvensizliğe yol açmıştır. Öte yandan Moskova yönetimi iddiaları reddetmiş ve yaşananları büyük bir dezenformasyon kampanyası

2 Charite Hastanesi aslında siyasi hastaları ile meşhur bir hastane olarak tanınmaktadır. Zira Ukrayna cumhurbaşkanı adayı olduğu dönemde Viktor Yuşçenko zehirlenme nedeniyle yine bu hastaneye kaldırılmıştır. Keza aynı şekilde Ukrayna eski başbakanı Yulia Timoşenko da beraat ettiği dönemde bu hastanede tedavi olmuştur. Bkz. Игор Дамьянович, "Тайна Берлинской Клиники «Шарите»: Навальный, Ющенко, Тимошенко — «Политические» Пациенты?", Иносми.Ru, 30 Aralık 2020.

3 "Сторонники Фургала Вышли На Новую Акцию в Хабаровске", Интерфакс, 22 Temmuz 2020.

4 "Яд крошечный", Коммерсантъ, 3 Eylül 2020.

1 "Главврач Омской Больницы Назвал Основным Диагнозом Навального Нарушение Обмена Веществ", Радио Свобода, 21 Ağustos 2020.

MEHMET ÇAĞATAY GÜLER

SETA Dış Politika Araştırmaları Direktörlüğü'nde araştırma asistanı olarak çalışmaktadır. Hacettepe Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü mezunudur. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Avrasya Çalışmaları Bölümü'nde yüksek lisans eğitimini birincilikle tamamlamıştır. Roma La Sapienza Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi eğitimi almıştır. Hamburg Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tez araştırmalarında bulunmuştur. Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde doktora eğitimine devam etmektedir. *Building a Nuclear Empire: Nuclear Energy as a Russian Foreign Policy Tool in the Case of Turkey* adlı kitabın yazarı olan Güler İtalyanca, Rusça ve İngilizce bilmektedir. Rus iç ve dış politikası, Kafkasya, Orta Asya siyaseti, Avrasya jeopolitiği, enerji ve su politikaları konularında çalışmaktadır.

olarak nitelendirmiştir. Sovyet sinir gazı/zehri Novichok'un (Новичок) yarımında önemli rol oynayan Leonid Rink, Almanya'nın Navalni'nin zehirlenmesi hakkındaki iddialarını "saçmalık" olarak nitelendirerek gerekli semptomları göstermediğini açıklamıştır.⁵ Rink semptom göstermiş olsa Rusya'da ortaya çıkacağı ve Navalni'nin Almanya'ya sevk edilene kadar çoktan ölmüş olacağını belirtmiştir. İngiltere'de eski Rus askeri istihbarat görevlisi Sergey Skripal'in zehirlenmesi, Berlin'de bir Çeçen göçmenin öldürülmesi ve son olarak Aleksey Navalni'nin zehirlenmesi Rusya-Batı ilişkilerini fazlasıyla zayıflatmıştır.

Navalni Eylül'de bir aydan uzun süredir tedavi gördüğü Berlin Charite Hastanesi'nden taburcu edilmiştir. Doktorlar, Navalni'nin zehirlenmesinden sonraki durumunun iyi olduğunu, hastanede fizik tedavi gördüğünü ve iyileştikten sonra da Rusya'ya dönmeyi planladığını açıklamıştır.⁶ Bu arada Alman yetkililer, Rusya'nın olayla ilgili soruşturma yürütmesini talep etmiş ve zehirlenme ile ilgili olarak merkezi Lahey'de bulunan Kimyasal Silahların Yasaklanması Örgütü'ne (OPCW) başvurma sözü vermiştir.⁷ Buna karşın Rus yetkililer, Almanya ve Fransa'nın zehirlenmeye dair yeterli kanıt sunmadığını ifade ederek iddiaların temselsiz olduğunu dile getirmiştir.⁸

Ağustos 2020'de zehirlenme teşhisiyle/iddiasıyla Berlin'e sevk edilen Rus muhalefet liderlerinden Aleksey Navalni nihayet 17 Ocak 2021'de Moskova'ya dönüş yapmıştır. Ancak Navalni döner dönmez Moskova Şeremetyevo Uluslararası Havalimanı'nda gözaltına alınmıştır. Normal şartlarda ise 15 Şubat'a kadar gözaltında kalması beklenmektedir.

5 "Ученый Объяснил, Почему Навального Не Могли Отравить 'Новичком'", РИА Новости, 2 Eylül 2020; "Разработчики «Новичка» Усомнились В Данных Бундесвера Об Отравлении Навального", Коммерсантъ, 2 Eylül 2020.

6 "NYT: Навальный После Выздоровления Планирует Вернуться в Россию", Meduza, 15 Eylül 2020.

7 Анна Пушкарская, "Кто За Пределами России Может Расследовать Отравление Навального", Русская служба Би-би-си, 8 Eylül 2020.

8 Пушкарская, "Кто За Пределами России Может Расследовать Отравление Навального".

23 OCAK'TA BAŞLAYAN PROTESTOLAR VE NEDENLERİ

Gözaltına alınan Navalni'nin özgür bırakılması için "Свободу Навальному" (Navalni'ye özgürlük) mottosuyla 23 Ocak Cumartesi günü sabaha karşı başlayan ufak çaplı eylemler çok geçmeden tüm ülkeye yayılmış ve daha önce emsali görülmeyen bir hale bürünmüştür. İlk olarak Sibirya ve Uzak Doğu'nun Habarovsk, Vladivostok ve Novosibirsk bölgelerinde başlayan protestolar Cumartesi akşamı itibarıyla –Moskova ve St. Petersburg dahil– 85 farklı şehre yayılmıştır.⁹ 3 binden fazla kişinin gözaltına alındığı gösteriler etkisini artırarak devam etmektedir. Bölgeden irtibata geçilen göstericiler özellikle hafta sonları protestolarını sürdüreceklerini ifade etmektedir. Protestolar Belarus'ta Ağustos'ta yapılan ve hileli olduğu iddia edilen seçimlerden bu yana hafta sonları düzenli olarak gerçekleştirilen eylemleri anımsatmaktadır. On binlerce insanın katıldığı bu gösteriler –katılan kişi sayısı, tutuklu göstericiler ve yayıldığı farklı şehirler bakımından– Rusya'nın 2017'den bu yana gördüğü en büyük protesto olaylarıdır.

Protestoların nedenlerini incelediğimizde her şeyden önce bu gösterilerin uzun bir birikimin sonucu olduğunun altını çizmek gerekmektedir. Fakat en bilindik ve medyaya yansıyan nedenlerin başında –yani sondan başlarsak– Navalni'nin ülkesine dönüşünü müteakip tutuklanması ve sonrasında YouTube üzerinden yayımladığı belgesel mahiyetindeki video gelmektedir.¹⁰ Ülkeye dönüş ve tutuklanma öncesinde yaşanan zehirlenme süreci protestolara varmadan hem halk hem de Batı ülkelerinde önemli boyutta bir destek oluşturmuştur. Aynı çerçevede zehirlenmesine rağmen Navalni'nin korkmadan "Ülkeme döneceğim ve kaldığım yerden devam edeceğim" mesajı ile birlikte Rusya'ya dönmesinin destekçilerinde önemli bir karşılığı olmuştur. Bu adım oldukça cesur bir hamle

9 "As It Happened: Tens of Thousands Rally for Navalni's Release Across Russia", *The Moscow Times*, 23 Ocak 2020.

10 Алексей Навальный, "Дворец Для Путина. История Самой Большой Взятки", YouTube, 19 Ocak 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=ipAnwilMncl&feature=youtu.be>, (Erişim tarihi: 23 Ocak 2021).

olarak görülmüş, Navalni korkusuz ve kahraman bir politikacı olarak nitelendirilmiştir.¹¹

Dönüşünün hemen ardından ülkedeki yolsuzluğa ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in bilinmeyenlerine yönelik yayımladığı video beş gün içerisinde yaklaşık 80 milyon kişi tarafından izlenmiştir. Ayrıca videoyu ülke dışında iken değil de Rusya'ya döndüğünde yayımlaması halk üzerinde oluşturduğu cesur kimliğini desteklemiştir. Bunların yanı sıra video içeriğinin oluşturduğu etki ve milyonlara yayılması ise bir nevi son noktayı koymuştur. Özetlemek gerekirse Navalni'nin zehirlenme süreci ve her şeye rağmen ülkesine dönmesi, gözaltına alınması, yayımladığı videonun oluşturduğu etki ve tüm bu faktörlerin oluşturduğu kimlik son göstere için uygun bir zemin meydana getirmiştir.

Filhakika protesto dalgasına yol açan nedenler Navalni'nin zehirlenmesi ve tutuklanması ile sınırlı değildir. Koronavirüs (Covid-19) süreci ile birlikte yaşanan petrol ve doğal gaz fiyatlarındaki düşüşün ekonomideki kötü gidişatı daha da körüklemesi üzerine Rus toplumunda oluşan huzursuzluk da önemli bir nedendir. Dünya Bankası verilerine göre Rusya ekonomisinin 2020'de yüzde 4 küçülme yaşayacağı tahmin edilmekte¹² ve 2021'de aşırıya bağli olarak salgın öncesi kalkınma verilerinin altında bir hız ile ancak tedrici olarak toparlanmaya başlayacağı düşünülmektedir. Diğer bir tabirle ülke ekonomisinde yaklaşık 68 milyar dolarlık bir kaybın yaşanması beklenmektedir. Bu kaybın hanehalkı üzerindeki etkisi bittabi daha da büyük olacaktır.

Ekonomi faktörünün yanında sağlık sektörünün de bu süreçte yetersiz kalması salgın şartlarında ülkeyi ciddi yönetimsel zorluklarla karşı karşıya bırakmıştır. Bu nedenle geçtiğimiz yıl Kremlin ile yerel ve federatif yönetimler arasında bilhassa da Kuzey Kafkasya bölgesinde önemli anlaşmazlıklar yaşanmıştır. Tüm bunlar yaşanırken ülkede anayasa değişikliği gerçekleştirilmiş ve referanduma gidilmiştir. Referandumun resmi so-

nuçlarına göre elde edilen yüzde 78 "evet" oyu¹³ göz önüne alındığında halkın her şeye rağmen anayasa değişikliğine ve Kremlin desteğini kesmediği görülmektedir. Fakat muhalif sosyal medya ve haber ajansları aslında sonuçların açıklananın tam tersi olduğunu, söz konusu oranın "evet" değil "hayır" oyu olduğunu duyurmuştur.¹⁴ Bu süreçte çeşitli hile ve yolsuzluk haberleri yapılmış ancak büyük bir etkiye ulaşmamıştır.¹⁵ Lakin aynı dönemde Navalni'nin anayasa değişikliği ve referandumu hedef alan videoları yine milyonlar tarafından izlenmiş ve hükümet karşıtı ciddi bir kamuoyu oluşturmuştur.

Aradan bir ay geçtikten sonra Navalni'nin zehirlenmesi ise etkisi sonradan ortaya çıkacak derin kırılmalara sebebiyet vermiştir. Geçmiş dönemde Novıçok zehir maddesinin kullanılması, muhtelif kişi ve kurumları hedef alan emsal gelişmelerin yaşanması muhalefetin elini daha da güçlendirmiştir. Navalni'nin başını çektiği ülke muhalefeti uzun yıllardır –bilhassa da eski Başbakan Dimitri Medvedev üzerinden– hükümetin yolsuzluklarını eleştirmekte ve bu veriler üzerinde halk nezdinde önemli etkiler de oluşturmaktadır.

Keza ülkedeki muhalif liderlerin ve gazetecilerin tutuklanması, ülke dışına kaçmaları ve hatta zehirlenmeleri halk arasında endişe ve infial oluşturmaktadır. Muhalefetin hükümete bu bağlamda yönelttiği insan hakları ihlalleri minvalindeki eleştirileri aynı zamanda Batı ülkelerinde de karşılık bulmaktadır. Her ne kadar son noktayı Navalni'nin bahse konu YouTube videosu koymuş olsa da Ocak 2021 gösterileri (yukarıda kısaca açıklanan) uzun süredir yaşanan derin kırılmaların ve birikimin bir sonucudur.

KREMLİNİN VE MUHALEFETİN YAKLAŞIMLARI

Bu noktada yapılan resmi açıklamalar muvacehesinde Navalni'nin, Yves Rocher davasında aldığı şartlı tahliye kararını ihlal ettiği için gözaltına alındığı bilinmekte-

11 Juri Rescheto, "Alexei Navalny Arrest: Return to Russia Seen as Brave Step", Deutsche Welle, 17 Ocak 2021.

12 Andrey Ostroukh, "World Bank Expects Russian Economic Growth in 2021 But Warns over Banks", Reuters, 16 Aralık 2020.

13 Mehmet Çağatay Güler, "Rusya'daki Anayasa Değişikliği Referandumunun Sonuçları", *SETA Perspektif*, Sayı: 290, (2020).

14 Güler, "Rusya'daki Anayasa Değişikliği Referandumunun Sonuçları".

15 Güler, "Rusya'daki Anayasa Değişikliği Referandumunun Sonuçları".

dir. Söz konusu davada aldığı denetimli serbestliği ihlal etmesinden ötürü ihlal edilen/cezası ertelenen sürenin hapis cezasına çevrilme davası ile yargılanacaktır. Zira Federal Cezaevi Hizmetine tıbbi tedavi için ülkeyi terk etme planlarını bildirmedeği iddia edilmektedir. Gelen tepkilere baktığımızda *blogger* olarak tabir edilen Navalni, Rusya'nın Duma sözcüsü tarafından Batı'nın piyonu olarak nitelendirilmiştir. Ayrıca birçok Duma milletvekili Navalni'yi Batı'nın çıkarları doğrultusunda ülkede istikrarsızlık oluşturduğu yönünde sert bir dille eleştirmiştir.¹⁶ Rusya Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Mariya Zaharova, ABD'nin Rusya'daki büyükelçiliğinin farklı şehirlerdeki protesto rotalarını ve Kremline doğru yürüyüş bilgilerini paylaştığını söylemiş, bunun bir kurmaca veya talimat olup olmadığını sorgulamıştır.¹⁷ Aynı minvalde Rusya'nın Washington'daki büyükelçiliğinin Kongre Binası örneğinde benzer bir tutum sergilemiş olsa nasıl algılanacağını vurgulamıştır.

Kremlinin Navalni'nin zehirlenmesi ve mevcut olaylara bakışı en başından beri istikrarsızlık meydana getirme, kendilerine karşı Batı'nın kullanılabileceği bir koz oluşturma ve ABD'nin Rusya'ya müdahale arayışı şeklindedir. Moskova yönetimi en başından beri tüm bu gelişmelerin asılsız iddialar olduğunu, Avrupa ülkelerinden zehirlenmeyi kanıtlayacak deliller istendiğini fakat hiçbir ülkenin bu yönde bir veri sunmadığını vurgulamaktadır. Rusya söz konusu gelişmeler neticesinde Kuzey Akım 2 doğal gaz boru hattının inşa sürecine halel gelebileceğini, insan hakları ihlali ve kitle imha silahlarının kullanılması gerekçesiyle kendisine yönelik yaptırımların uygulanabileceğini düşünmektedir. Zira daha önce Salisbury olayları ile ilişkilendirilen Rus vatandaşlarına vize yaptırımı ve varlıklarının dondurulması gibi muhtelif yaptırımlar uygulamıştır.¹⁸ Esasen Kuzey Akım 2 konusunda AB'nin tavır değiştirmesi Moskova yönetiminin en çok üzerinde durduğu hususlar arasında yer almaktadır.¹⁹

16 "Алексея Навального Оценили По Недостоинству", *Коммерсантъ*, 20 Ocak 2021.

17 "US Diplomats to Give Explanations over Protest Routes in Russia – Diplomat", TASS, 23 Ocak 2021.

18 "Яд Кромешный".

19 "Яд Кромешный".

Son olarak Rusya tarafı, ABD Dışişleri Bakanlığının gösterilere dair yayımladığı sert bildiriye²⁰ dikkate alarak, zehirlenme iddialarını ve bu çerçevede üzerinde durulan insan hakları ihlalleri argümanlarını da göz önünde bulundurarak yeni Amerikan yönetimi başta olmak üzere Batı tarafından yaptırım uygulanabileceğini düşünmektedir. Kremlin yönetimi zehirlenme, hukuka aykırı tutuklama kararı ve 19 Ocak videosunda belirtilen Putin'e ait Gelendzhik Sarayı (Gelendzhik Palace) dahil tüm iddiaları reddetmektedir. Navalni'nin tutuklanma konusunun ülkenin iç işlerini ilgilendiren ulusal bir mesele ve bir Rus vatandaşının kanuna aykırı hareketleri ile ilgili olduğunu vurgulamaktadır.²¹

Diğer yandan göstericiler Navalni'nin tutuklanmasını yasa dışı olarak nitelendirmekte, gözaltına alınma sürecinin ve alındıktan sonra uygulanan protokollerin kanuna uygun olmadığını ifade etmektedir. Moskova'nın bu yaklaşımı Navalni'nin son videosunda ortaya çıkarttığı yolsuzluklara ve oluşturduğu siyasi tehdide yönelik bir önlem olarak değerlendirilmektedir. Videoda en çok öne çıkan yaklaşık 1,4 milyar dolara mal edildiği söylenen Gelendzhik Sarayı muhalefet arasında "Putin'in sarayı" olarak da anılır ve aslında yeni bir konu da değildir. Navalni'nin kurucusu olduğu Yolsuzlukla Mücadele Vakfı (Фонд Борьбы с Коррупцией) uzun yıllardır bu konu üzerinde çalışmakta ve benzer veriler ortaya koymaktadır. Lakin ilk defa bu video sayesinde söz konusu veriler geniş kitlelere ulaşmıştır.

Muhalif kanadında en çok öne çıkan söylem Navalni'nin ciddi bir siyasi figür olduğu, ülkedeki tüm muhalif güçleri uzun vadede bir araya getirebilecek bir simge haline geldiği ve bu nedenden ötürü hükümetin onun geleceğini engellemeye yönelik önlem aldığı yönündedir. Zira muhalefete göre söz konusu tutuklama kararı –zehirlenme olayında da vuku bulunduğu gibi– yerel karar alıcılar ile ilgili değil Kremlin ile

20 "Press Release: Protests in Russia", U.S Department of State, 23 Ocak 2021.

21 "Russia Dismisses Calls for Sanctions after Navalny Arrest", VOA News, 19 Ocak 2021.

ilintilidir. Yves Rocher davasına yönelik yapılan resmi açıklamalar ise muhalefet arasında, hükümet tarafından Navalni'nin önünün kesilmesine yönelik bulunan resmi kılıflar olarak düşünülmektedir.

Bunların yanı sıra muhalefet içerisinde Navalni'nin birleştirici ve liderlik vasfını haiz bir siyasi unsur olmadığına dair fikirler de geniş yer bulmaktadır. Bu noktada Navalni yeni bir liderden ziyade etkili bir insan hakları ve düşünce özgürlüğü aktivisti ve Kremlinle rağmen Kremlinin yanlışlarını ortaya koyan önemli bir figür olarak da düşünülmektedir. Aynı minvalde Navalni'nin geçmiş siyasi performansı incelendiğinde başarılarından çok yaşanan başarısızlıklar aslında bu görüşün ipuçlarını barındırmaktadır. Her ne kadar bu sonuçlar merkezi yönetimin baskıcı ve yozlaşmış politikalarına dayandırılrsa da halk arasındaki etkisi kısıtlıdır. Buna rağmen Navalni özellikle son yıllarda sosyal medya üzerinde yaptığı hemen hemen her çalışmada geniş kitlelere ulaşmakta ve gittikçe etkisini artırmaktadır. Yaşanan bu gelişmeler de bu etkiyi daha da ileriye götürmektedir.

Yaşanan gelişmelere karşı olgusal yaklaşıldığında yani zehirlemeden tutuklamaya Kremlinin farklı aksiyonlar almış olduğu ve bu gelişmelerin hiç yaşanmamış olduğu düşünüldüğünde; Navalni'nin bu boyutta bir desteğe ulaşmamış olacağı, Kremlinin geniş çaplı siyasi kriz ile karşı karşıya gelmemiş olacağı ve devam eden gösterilerin çok daha az etkiye ulaşmış eylemler olarak gelişeceği yani Moskova'nın çıkarlarına daha uygun bir sürecin ortaya çıkacağı hesap edil-

mektedir. İlk olarak zehirlenme sürecindeki ve sonrasında denklem düşüldüğünde yani koronavirüsün körüklediği ekonomik buhran, muhalefetin artan insan hakları ve yolsuzluk argümanları, Batı'nın elde ettiği koz ve halihazırda devam eden yaptırımların artması ve çeşitlenmesi tehdidi, büyük jeopolitik öneme sahip Kuzey Akım 2 projesinin sekteye uğraması tehdidi, böyle bir girişimin oldukça zamansız, kötü sonuçlar doğurabilecek ve Rusya'nın siyasi ve ekonomik çıkarları adına alınmaması gereken bir aksiyon olduğunu göstermektedir.

İkinci olarak Navalni zehirlenme ve tedavi sürecinin ardından ülkeye döner dönmez tutuklanmamış olsaydı, 19 Ocak'ta yayımladığı YouTube videosu diğer paylaşımlarında olduğu gibi yine geniş etkiyi haiz olur, milyonlar tarafından yine izlenir ve hatta arkasındaki (yukarıda kısaca değinilen) birikimden ötürü eylemlere ve gösterilere de sebebiyet verebilirdi. Ancak on binlerce kişinin katıldığı ve birçok şehre yayılan geniş çaplı gösteriler boyutuna ulaşmayabilirdi. Tüm bu aksiyonların alınmadığı veya yalnızca bir kısmının yaşanmadığı denklemde oluşan durum şu veya bu boyutta Kremlinin lehinedir. Dolayısıyla Kremlinin temelinde bu aksiyonları neden aldığı da aslında önemli bir tartışma konusudur. Sonuç itibarıyla zehirlenme, tutuklanma ve son yayımlanan video birlikte düşünüldüğünde hem muhalefetin sahip olduğu etkinin hem de Navalni'ye olan desteğin önemli ölçüde arttığını fakat esas sonuçların ilerleyen dönemde görülebileceğini söylemek mümkündür.

SIYASET, EKONOMİ VE TOPLUM ARAŞTIRMALARI VAKFI
FOUNDATION FOR POLITICAL, ECONOMIC AND SOCIAL RESEARCH
مركز الدراسات السياسية والاقتصادية والاجتماعية

www.setav.org | info@setav.org | @setavakfi